

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk

IENW/BSK-2019/85179

Datum

Betreft Beantwoording Kamervragen leden Von Martels (CDA) en
Ziengs (VVD) over de communicatie door het RIVM.

Geachte voorzitter,

Hierbij ontvangt u, mede namens de minister van LNV, de antwoorden op de vragen van de leden Von Martels (CDA) en Ziengs (VVD) over de communicatie door het RIVM.

Vraag 1

Kent u het bericht 'Omwonendenonderzoek: uitkomsten geruststellend, communicatie zeer teleurstellend'?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u aangeven waarom er al eerder (6 maart 2019) in verschillende media bericht werd over het onderzoek dat op woensdag 11 april naar de Kamer is gestuurd?²

Vraag 3

Past dat in het communicatiebeleid van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)?

Antwoorden 2 en 3

De berichtgeving in de medio op 6 maart 2019 is tot stand gekomen nadat een conceptversie van het rapport is gelekt. Omdat naast maatschappelijk draagvlak ook wetenschappelijk draagvlak voor dit onderzoek van groot belang is geacht, heeft het RIVM een conceptrapport voorgelegd aan een wetenschappelijke begeleidingsgroep. Mogelijk is vanuit deze groep de conceptversie ter beschikking gesteld aan de media. Het RIVM heeft de betrokkenen hierop aangesproken, maar dat heeft er nog niet toe geleid dat de bron bekend is.

Vraag 4

¹ Nieuwe Oogst, 12 april 2019

² Zembla, 6 april 2019: <https://zembla.bnnvara.nl/nieuws/omwonenden-bollenvelden-hoger-blootgesteld-aan-bestrijdingsmiddelen>

Wat vindt u ervan dat, zonder alle ins en outs, brokken van rapporten zo in de media komen?

Antwoord 4

Ik vind dat niet gewenst.

Vraag 5

Kunt u reflecteren op de wijze waarop het RIVM het rapport op 10 april 2019 naar buiten bracht met daarbij in aanmerking genomen dat al voordat het hele rapport naar buiten werd gebracht, er een persbericht was verschenen met een link naar een samenvatting van het betreffende rapport?

Vraag 6

Kunt u reflecteren op de wijze hoe het RIVM bij het naar buiten brengen van het onderzoek geen aandacht heeft gehad voor de communicatie van andere overheden die betrokken zijn geweest, zoals de Rijksoverheid en het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb)?³

Antwoorden 5 en 6

Het publiceren van een persbericht en het samenvattend rapport op 10 april jl. door het RIVM is per ongeluk gebeurd. Zodra dit bekend werd, heeft het RIVM geprobeerd deze fout ongedaan te maken. De publicaties zijn toen van de website van het RIVM verwijderd, maar waren in de tussentijd al verder verspreid. Het RIVM betreurt dit ten zeerste.

Vraag 7

Is het niet beter dat de overheid meer met één mond spreekt? Zo ja, op welke wijze kan daarmee rekening gehouden worden?

Vraag 8

Kunt u erop reflecteren dat het RIVM ervoor heeft gekozen om bij het naar buiten brengen de nadruk te leggen op het feit dat er kennislacunes zijn (die er altijd zijn) en dat er meer onderzoek nodig is, terwijl uit het onderzoek naar voren komt dat er geen overschrijdingen zijn waargenomen en geen risico's voor de volksgezondheid zijn vastgesteld?

Antwoorden 7 en 8

Het RIVM baseert haar conclusies op wetenschappelijke onderzoeksresultaten en doet geen uitspraken over niet onderzochte situaties. Het RIVM kan dus niet in zijn algemeenheid stellen dat er nergens risico's zijn. Behalve de conclusies die het RIVM trekt over het beneden de grenswaarden blijven van de meetresultaten, heeft het RIVM daarom ook benoemd dat er sprake is van nog openstaande onderzoeksvragen. Het Ctgb heeft als kerntaak het beoordelen van risico's van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Zij heeft met die expertise geconcludeerd dat uit het omwonendenonderzoek blijkt dat onder realistische gebruiksomstandigheden de veilige grenswaarden niet worden

³ De reactie van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden: <https://www.ctgb.nl/actueel/nieuws/2019/04/11/gebruik-gewasbeschermingsmiddelen-leidt-niet-tot-gezondheidsrisico%E2%80%99s-omwonende>

overschreden.

5.2.1 Woo

~~Verder heeft het Ctgb aangegeven dat het onderzoek bevestigt dat de door het Ctgb gebruikte beoordelingsmethodieken en de daarin gehanteerde Europese modellen voor verspreiding van gewasbeschermingsmiddelen naar de omgeving (omwonenden, grond, moestuingewassen) robuust zijn; de feitelijke blootstelling blijkt immers lager te zijn dan de berekende blootstelling die de basis vormt voor de toelating van de middelen. een oordeel kunnen vellen over de risico's van bijvoorbeeld de bijdrage via huisstof. De conclusie dat de beoordelingsmethode robuust is, is mede gebaseerd op de daarin gehanteerde grote veiligheidsfactoren zeer worst case wijze waarop de blootstelling wordt gemodelleerd waarmee naar het oordeel van het Ctgb onzekerheden voldoende worden opgevangen.~~

De waarde van wetenschap is dat conclusies met elkaar gedeeld en bediscussieerd worden. In het geval van het blootstellingsonderzoek hebben het RIVM en het Ctgb ook deze wetenschappelijke interactie met elkaar gehad. ~~Dat de wetenschappelijke duidingen van beide instituten verschillen niet op de hoofdlijn: de gevonden waarden liggen onder de veilige norm en de blootstelling wordt met het huidige model niet onderschat, voortkomend uit de verschillen in taak, liggen in elkaars verlengde, nu niet volledig gelijk zijn, is te verklaren uit de hiervoor beschreven verschillen in werkwijzen van beide instituten en ook waardevol.~~ Uiteindelijk moet naar de maatschappij toe een duidelijk eindoordeel worden geveld over de resterende punten. Dat is dan ook de reden dat de Gezondheidsraad opdracht krijgt om nader te onderzoeken of er gezondheidsrisico's zijn en hierover te adviseren. ~~Daarbij wordt gevraagd in te gaan op de inzet op de verdere ontwikkeling van de toelatingsbeoordeling.~~

Vraag 9

Deelt u de mening dat indien de volksgezondheid in het geding is er onafhankelijk en duidelijk advies nodig is naar de overheid toe, maar indien dat niet het geval is terughoudendheid op zijn plaats is? Zo ja, kunt u met het RIVM in gesprek gaan over hun communicatiebeleid dienaangaande?

Antwoord 9

Ik deel de mening dat onafhankelijk en duidelijk advies nodig is indien de volksgezondheid in het geding is. Ik vind ook dat een onafhankelijk instituut als het RIVM verantwoordelijk is om haar eigen bevindingen en conclusies te vormen en te publiceren. Ik wil daar niet op sturen. Nu met het aanbieden van de resultaten aan uw Kamer een lang en omvangrijk onderzoekstraject is afgerond, evalueer ik wel met het RIVM het verloop van de communicatie.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

S. van Veldhoven - Van der Meer

Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat

Ons kenmerk
IENW/BSK-2019/85179

Opmerking [5.1.2 a Woo]: Ik zou hier geen nieuwe tekst gaan inbrengen. Daarom tekst uit ons advies hier in gezet. Is misschien te lang, dan kan I&W wat strepen.

Opmerking [A2]: De onzekerheden in de blootstelling worden opgevangen met de worstcase modellering van de blootstelling. De onzekerheden tav bijvoorbeeld kwetsbare groepen wordt opgevangen met de veiligheidsfactoren die worden gebruikt bij het stellen van de grenswaarden.

Opmerking [5.1.2 a Woo]: Dit moet nog iets anders worden verwoord: misschien hier tekst uit RIVM rapport nemen. En dan nog iets zeggen over een verdergaande advisering van RIVM voortkomend uit hun specifieke taak.

Opmerking [A4]: Ctgb en RIVM hebben de adviezen afgestemd juist om te zorgen dat de adviezen niet in tegenspraak met elkaar zijn.

Opmerking [A5]: Toegevoegd omdat vraag specifiek gaat om kennislacunes en vervolgonderzoek en in de brief aan de Tweede Kamer in de vraagstelling aan de GR dat ook wordt benoemd.